

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱-مقدمه	۲
۲-۱- بیان مسأله	۳
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق	۵
۴-۱- اهداف تحقیق	۶
۱-۴-۱- اهداف کلی	۶
۲-۴-۱- اهداف جزئی	۶
۵-۱- فرضیه های تحقیق	۷
۱-۵-۱- فرضیه اصلی	۷
۲-۵-۱- فرضیه های فرعی	۷
۶-۱- تعریف مفاهیم و اصطلاحات	۷
۱-۶-۱- تعریف مفهومی	۷
۲-۶-۱- تعریف عملیاتی	۸

فصل دوم: پیشینه تحقیق

مقدمه	۱۱
۱-۲- مبانی نظری	۱۱
۱-۱-۲- مبانی نظری شخصیت	۱۱
۱-۱-۱-۲- نظریه فروید	۱۲
۲-۱-۱-۲- نظریه آدلر	۱۴
۳-۱-۱-۲- نظریه یونگ	۱۶
۲-۲- ساختار شخصیت	۱۶
۳-۲- تیپ‌های شخصیت	۱۸
۱-۳-۲- نظریه هورنای	۲۰
۲-۳-۲- نظریه کتل	۲۰
۳-۳-۲- نظریه آیزنک	۲۱
۴-۳-۲- نظریه آلپورت	۲۲
۵-۳-۲- نظریه پنج عاملی شخصیت:	۲۴
۱-۵-۳-۲- ثبات عاطفی (عدم روان‌زندگی)	۲۷
۲-۵-۳-۲- برون‌گرایی	۲۸

۳۰ توافقی پذیری ۳-۵-۳-۲
۳۱ گشودگی در تجربه ۴-۵-۳-۲
۳۲ وظیفه مداری ۵-۵-۳-۲
۳۴ مهارت های اجتماعی ۴-۲
۳۵ دیدگاه روانپوشی درباره مهارت های اجتماعی ۱-۴-۲
۳۶ دیدگاه نافرودیدها درباره مهارت های اجتماعی ۲-۴-۲
۳۶ دیدگاه اجتماعی - شناختی درباره مهارت های اجتماعی ۳-۴-۲
۳۷ دیدگاه پدیدارشناختی درباره مهارت های اجتماعی ۴-۴-۲
۳۷ دیدگاههای تحولی درباره مهارت های اجتماعی ۵-۴-۲
۳۷ انواع مهارت های اجتماعی ۵-۲
۴۰ عوامل موثر بر مهارت های اجتماعی ۶-۲
۴۱ مبانی نظری ارتباط با همسالان ۱-۶-۲
۴۲ نظریه دسی و رایان ۲-۱-۶-۲
۴۳ فعال کردن ارتباط: تعامل با دیگران ۱-۲-۱-۶-۲
۴۳ ارضا کردن ارتباط: برداشت از پیوند اجتماعی ۲-۲-۱-۶-۲
۴۳ دیدگاه های نظری در مورد تعامل دانشآموز ۷-۲
۴۴ الگوی انگیزشی ۱-۷-۲
۴۵ الگوی آشنایی - مشارکت ۲-۷-۲
۴۵ نظریه کنترل اجتماعی ۱-۲-۷-۲
۴۶ نظریه دل بستگی ۲-۲-۷-۲
۴۷ مشارکت عاطفی - رفتاری دانش آموزان در امور تحصیلی ۸-۲
۴۹ مفهوم تعامل دانش آموز ۹-۲
۵۱ تعامل رفتاری ۱-۹-۲
۵۲ تعامل عاطفی ۲-۹-۲
۵۳ پیشینه پژوهشی ۱۰-۲
۵۳ پژوهشهای انجام شده در داخل کشور ۱-۱۰-۲
۵۴ پژوهشهای انجام شده در خارج از کشور ۲-۱۰-۲
۵۷ نتیجه گیری
	فصل سوم
۵۹ مقدمه

۵۹	۱-۳- روش پژوهش
۵۹	۲-۳- جامعه آماری
۵۹	۳-۳- روش نمونه گیری و حجم نمونه
۶۱	۴-۳- ابزارهای تحقیق
۶۱	۱-۴-۳- پرسشنامه ویژگی های شخصیتی نتو:
۶۲	۲-۴-۳- پرسشنامه مهارت های اجتماعی مانسون:
۶۳	۳-۴-۳- پرسشنامه مشارکت رفتاری عاطفی در امور تحصیلی:
۶۴	۵-۳- نحوه اجرای پژوهش و ملاحظات اخلاقی
۶۵	۶-۳- روشهای تجزیه و تحلیل دادهها

فصل چهارم

۶۷	مقدمه
۶۷	۱-۴- توصیف متغیرهای پژوهش
۶۷	۱-۱-۴- توصیف شاخص مرکزی و پراکندگی
۶۸	۲-۴- آزمون فرضیه ها
۶۸	۱-۲-۴- فرضیه اصلی
۷۱	۲-۲-۴- فرضیه فرعی اول
۷۴	۳-۲-۴- فرضیه فرعی دوم
۷۷	۴-۲-۴- فرضیه فرعی سوم
۸۰	۵-۲-۴- فرضیه فرعی چهارم
۸۳	۶-۲-۴- فرضیه فرعی پنجم

فصل پنجم

۸۷	مقدمه
۸۷	۱-۵- یافته‌های تحقیق
۸۸	۲-۵- بحث، بررسی
۸۸	۱-۲-۵- بحث و بررسی فرضیه اصلی
۹۰	۲-۲-۵- بحث و بررسی فرضیه‌های فرعی
۹۴	۳-۵- محدودیت‌های پژوهش

۹۴	پیشنهادات تحقیق
۹۴	۱-۴-۵. پیشنهادات کاربردی
۹۵	۲-۴-۵. پیشنهادات برای پژوهش‌های بعدی
۹۶	۵-۵. خلاصه فصل
۹۷	منابع فارسی
۹۹	منابع انگلیسی
۱۰۴	پیوست‌ها

فهرست جداول

- جدول ۱-۳. پراکندگی سنی در گروه نمونه ۶۰
- جدول ۲-۳. فراوانی و درصد فراوانی به تفکیک جنسیت در گروه نمونه..... ۶۰
- جدول ۳-۳. فراوانی و درصد فراوانی میزان تحصیلات والدین دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش ۶۰
- جدول ۳-۴: گویه های هر یک از ابعاد پنج گانه پرسشنامه شخصیتی نئو ۶۲
- جدول ۳-۵: گویه های پرسشنامه مهارت های اجتماعی و ارتباط با همسالان..... ۶۳
- جدول ۳-۶: گویه های ابعاد پرسشنامه مشارکت رفتاری عاطفی در امور تحصیلی ۶۴
- جدول ۴-۱: توصیف شاخص های مرکزی و پراکندگی متغیرهای پژوهش..... ۶۸
- جدول ۴-۲: بررسی رابطه میان متغیرهای پژوهش..... ۷۰
- جدول ۴-۳: جدول تحلیل رگرسیون چند متغیره روان رنجور خوبی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۱
- جدول ۴-۴: جدول تحلیل واریانس روان رنجور خوبی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۲
- جدول ۴-۵: جدول ضرایب مدل رگرسیون روان رنجور خوبی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۳
- جدول ۴-۶: جدول تحلیل رگرسیون چند متغیره برونگرایی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۴
- جدول ۴-۷: جدول تحلیل واریانس برونگرایی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۵
- جدول ۴-۸: جدول ضرایب مدل رگرسیون برونگرایی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۶
- جدول ۴-۹: جدول تحلیل رگرسیون چند متغیره وظیفه مداری روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۷
- جدول ۴-۱۰: جدول تحلیل واریانس وظیفه مداری روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۸
- جدول ۴-۱۱: جدول ضرایب مدل رگرسیون وظیفه مداری روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۷۹
- جدول ۴-۱۲: جدول تحلیل رگرسیون چند متغیره توافق پذیری روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۸۰
- جدول ۴-۱۳: جدول تحلیل واریانس توافق پذیری روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۸۱
- جدول ۴-۱۴: جدول ضرایب مدل رگرسیون توافق پذیری روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۸۲
- جدول ۴-۱۵: جدول تحلیل رگرسیون چند متغیره گشودگی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۸۳
- جدول ۴-۱۶: جدول تحلیل واریانس گشودگی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۸۴
- جدول ۴-۱۷: جدول ضرایب مدل رگرسیون گشودگی روی مهارت های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی..... ۸۵
- جدول ۱-۵: خلاصه وضعیت تأیید یا رد فرضیه های تحقیق..... ۸۷

چکیده:

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش صفات شخصیت در پیش بینی مهارت‌های اجتماعی، ارتباط با همسالان و مشارکت رفتاری - عاطفی دانش آموزان متوسطه شهر کرمان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری تحقیق را کلیه دانش آموزان دوره متوسطه شهر کرمان در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ تشکیل می داد. اطلاعات مورد نیاز از ۲۰۴ نفر از دانش آموزان با استفاده از پرسش نامه صفات شخصیتی نئو، مهارت‌های اجتماعی ماتسون و مشارکت رفتاری عاطفی در امور تحصیلی ویلبورن جمع آوری شد و تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و بکارگیری آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفت. داده ها با محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد بین تمامی ویژگیهای شخصیتی با ارتباط با همسالان، مهارت‌های اجتماعیو مشارکت رفتاری - عاطفی دانش آموزان در امور تحصیلی رابطه معنا دار وجود دارد و تنها در بعد گشودگی و وظیفه مداری با ارتباط با همسالان رابطه معنا داری دیده نشد.

واژگان کلیدی: ویژگی های شخصیتی، ارتباط با همسالان، مهارت‌های اجتماعی، مشارکت رفتاری-عاطفی

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

شاید بتوان شخصیت را اساسی‌ترین موضوع علم روان‌شناسی دانست. لغت شخصیت که در زبان لاتین Personalite و در زبان انگلوساکسون personality خوانده می‌شود، ریشه در کلمه لاتین پرسونا^۱ دارد. این کلمه به نقاب یا ماسکی گفته می‌شود که در یونان قدیم، بازیگران تئاتر بر چهره خود می‌زدند. مفهوم اصلی و اولیه شخصیت، تصویری ظاهری و اجتماعی است که بر اساس نقشی که فرد در جامعه بازی می‌کند، قرار دارد. یعنی در واقع، فرد به اجتماع خود شخصیتی را ارایه می‌دهد تا جامعه بر اساس آن وی را ارزیابی کند (شاملو، ۱۳۸۲).

واژه «شخصیت» در زبان روزمره مردم معانی گوناگونی دارد. یکی از معانی آن مربوط به هر نوع «صفت اخلاقی یا برجسته» است که سبب تمایز و برتری فردی نسبت به افراد دیگر می‌شود. در اجتماع گاهی به جای این کلمات از مترادف آنها «شخصیت خوب یا بد» صحبت می‌شود که هر یک ویژگی‌هایی را می‌رسانند و گاهی از کلمه شخصیت به منظور توصیف بارزترین ویژگی افراد استفاده می‌شود مثلاً وقتی گفته می‌شود «او پرخاشگر است» یعنی ویژگی و خصوصیت غالب «او» پرخاشگری است. روان‌شناسان در بحث از شخصیت، بیش از هر چیز به تفاوت‌های فردی توجه دارند، یعنی ویژگی‌هایی که یک فرد را از افراد دیگر متمایز می‌کنند (بریری، ۱۳۸۳).

کلمیر، دنیلسون و باستین^۲ (۲۰۰۵) بر این باورند که هر فرد برای ورود به اجتماع و در نتیجه رویارویی با موقعیت‌های گوناگون و افراد مختلف (از نظر فرهنگی، اقتصادی، طبقه اجتماعی و . . .) به ابزارهایی مانند ساختارهای روانی و ویژگی‌های شخصیتی مجهز است؛ ابزارهایی که می‌توانند در مقابله با رویدادهای مختلف زندگی به وی کمک کنند. این ساختارهای روانی نه تنها تحت تاثیر عوامل مختلفی مانند خانواده، اجتماع، همسالان و غیره قرار دارند، بلکه این عوامل را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهند (باری، لاکي و ارهک^۳، ۲۰۰۷). پژوهشگران همواره به تاثیر این مؤلفه‌ها بر متغیرهای موجود در زندگی افراد مانند عملکردهای اجتماعی، تحصیلی، بین فردی توجه کرده‌اند (ویلسون، روهلز، سیمپسون و تران^۴، ۲۰۰۷؛ داروس، هانزال و سگرین^۵، ۲۰۰۸).

1 persona

2 Kemmelmeier, Danielson & Bastten

3 Barry, Lakey & Orehek

4 Wilson, Rholes, Simpson & Tran

5 Dorros, Hanzal & Segrina

۱-۲- بیان مسأله

مهارت‌های اجتماعی، مجموعه توانمندی‌هایی است که موجب موفقیت در زندگی اجتماعی فرد می‌شود. هر فرد برای زندگی موفق در یک جامعه، علاوه بر مهارت‌های فردی به مهارت‌های^۱ دیگری نیاز دارد که از آن به نام مهارت‌های اجتماعی یاد می‌کنند. مهارت‌های اجتماعی، مجموعه رفتارهای اکتسابی است که از طریق مشاهده، مدل سازی، تمرین و بازخورد آموخته می‌شود و رفتارهای کلامی و غیرکلامی را دربر می‌گیرند و پاسخ‌های مناسب و مؤثر را در بردارند، بیش تر جنبه ی تعاملی داشته، تقویت اجتماعی را به حداکثر می‌رسانند و بر اساس ویژگی‌ها و محیطی که فرد در آن واقع شده است، توسعه می‌یابند و از طریق آموزش رشد می‌کنند(عابدی، ۱۳۹۱). مهارت‌های اجتماعی براساس تقسیم‌بندی، شامل آن دسته از مهارت‌ها است که ارتباطات متقابل بین کودک و همسالان و کودک و بزرگسالان را بهبود می‌بخشد. این مجموعه از رفتارها به طور کلی شامل مهارت‌های اجتماعی مناسب، عدم حسادت و گوشه‌گیری و رابطه مناسب با همسالان می‌باشد (یوسفی و خیر، ۱۳۸۱). از مهمترین اهداف آموزشی دوران تحصیل افراد توسعه مهارت‌های اجتماعی بوده و میزان برخورداری کودکان و بالغین از این مهارت‌ها بر سلامت فردی و اجتماعی و نیز موفقیت تحصیلی آنان تاثیر گذار است (گراشام و الیوت ، ۱۹۹۰). بسیاری از کودکان مهارت‌های اجتماعی مناسب را کسب ننموده و این امر سبب توسعه مشکلات روان شناختی نظیر برقراری روابط ناموفق همتایان ، عملکرد تحصیلی نامناسب ، عدم شرکت در فعالیتهای جانبی و انزوا ، طرد شدن توسط همسالان ، اضطراب ، افسردگی و عصبانیت در دوران کودکی و سنین بالاتر خواهدشد (سگرین و فلورا، ۲۰۰۰) بونو و وی^۲ (۲۰۰۷)، نشان داد که شخصیت نقش مهمی را در عملکرد هیجانی و عاطفی افراد بر عهده دارد.

شخصیت جنبه‌ای از حیات انسان است که امکان پیش‌بینی اینکه آدمی در اوضاع و احوال معین چه رفتاری را از خود نشان خواهد داد را فراهم می‌سازد (فرنچ و سیورد، ۱۹۹۲). صاحب نظران تعاریف گوناگونی از شخصیت ارائه داده‌اند اما تعریفی که تقریباً مورد توافق همگان است بدین صورت می‌باشد: شخصیت الگوهای معینی از رفتار و شیوه های تفکر است که تعیین کننده نحوه سازگاری شخص با محیط است (اتکینسون^۳ و همکاران، ۲۰۰۲). برای مطالعه شخصیت مدل پنج عامل بزرگ شخصیت در سالهای اخیر به عنوان رویکردی پرتطرفدار و قدرتمند مورد توجه بسیاری از روانشناسان قرار گرفته است. این مدل بر این باور است که انسان موجودی منطقی است که می‌تواند شخصیت و رفتار خویش را توضیح دهد (مک کری و کاستا^۴، ۱۹۹۶).

1 replique montres

2. Bono & Vey

3. Atkinson

4. McCrae & Costa